

EMD-bulletin

– nytt fra menneskerettsdomstolen i Strasbourg

Nr. 2 År 2018 Dato 12. mars Utgiver Norsk senter for menneskerettigheter

I desember ble det avsagt to kategori 1-avgjørelser, mot Armenia og Aserbajdsjan. Det ble ikke avsagt noen avgjørelser mot Norge i desember.

Månedens utvalgte: Sargsyan v. Azerbaijan

Date: 12/12/2017 **Application no.:** 40167/06

Articles: 1; 8; 8-1; 13; 19; 35; 35-3-a; 41; 46; 46-2; P1-1; P1-1-1;

Conclusion: Pecuniary and non-pecuniary damage – award (Article 41 - Non-pecuniary damage Pecuniary damage Just satisfaction)

Saken omhandler:

Saken handler om hvorvidt og i hvilket omfang klageren skulle tilkjennes rimelig erstatning i henhold til artikkel 41. Saken omhandler også den materielle forståelsen av bestemmelsen.

Fakta:

Klageren er en armensk statsborger født i 1929. På bakgrunn av en militær konflikt mellom Aserbajdsjan og Armenia måtte klageren og familien flykte fra sitt hjem i 1992. De ble nektet retten til å returnere hjem og benytte seg av sin eiendom.

Klageren brakte saken inn for Domstolen 11. august 2006. Etter klagerens død i 2009 ble saken fulgt opp av klagerens familie. Den 11. mars 2010 avsto kammeret jurisdiksjon til fordel for storkammeret. Storkammeret konkluderte i dom den 16. juni 2015 [no. 40167/06] med at medlemsstaten siden ratifisering var ansvarlig for pågående brudd på første protokoll artikkel 1, artikkel 8 og artikkel 13. Spørsmålet om rimelig erstatning var på det tidspunktet ikke klart, og ble utsatt for senere behandling.

Anførsler:

Klageren anførte at han etter artikkel 41 hadde rett til erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade. Klageren krevet sine saksomkostninger og utgifter i forbindelse med domstolsbehandlingen dekket.

Staten imøtegikk klagerens anførsler.

Norsk senter for menneskerettigheter

Redaktør **Jan Erik Helgesen**

Kompilasjon og redaksjonsassistent **Emilie Lie og Kamilla Sandvik Forsdahl**

Kontakt & abonnement c.b.astrup@nchr.uio.no

Domstolens vurderinger:

Domstolen vurderte hvorvidt og i hvilket omfang klageren skulle tilkjennes rimelig erstatning i henhold til artikkel 41. Innledningsvis påpekte Domstolen at årsaken til at vurderingen ble utsatt til senere behandling var den foreliggende sakens eksepsjonelle art - særlig fordi saken relaterte seg til en pågående konfliktsituasjon, og fordi staten ble funnet ansvarlig for pågående krenkelse av klagerens rettigheter fra og med datoen for ratifisering av Konvensjonen, selv om dette var ti år etter sakens utspring. Klageren representerte dessuten omtrent én million mennesker som måtte flykte som følge av konflikten, og som ikke har kunnet returnere til sine hjem eller motta noen form for kompensasjon. I denne henseende fant Domstolen det passende å understreke nærhetsprinsippet. Når det gjaldt det generelle innholdet i bestemmelsen om rimelig erstatning bemerket Domstolen at en konstatert krenkelse av Konvensjonen i utgangspunktet pålegger medlemsstaten en rettslig forpliktelse til å opphøre krenkelsen, og å gjøre opp for konsekvensene på en slik måte at situasjonen så langt det lar seg gjøre blir slik den var før krenkelsen. Medlemsstaten er i utgangspunktet fri til selv å velge hvilke tiltak som skal anvendes for å overholde Domstolens avgjørelser. Domstolen er imidlertid klar over at ikke alle situasjoner - særlig ved langvarige konflikter - kan repareres fullt ut. Hva gjelder økonomisk tap, oppstilles det i Domstolens praksis et krav om klar årsakssammenheng mellom tapet og krenkelse av Konvensjonen. I egnede saker kan det omfatte kompensasjon for tap av inntekter. Når det gjelder tap i forbindelse med nektelse av tilgang til fast eiendom, er Domstolens generelle tilnærming å fastslå tapet på bakgrunn av årlig grunnavgift beregnet som en prosentdel av markedsverdien av eiendommen, som kunne ha blitt tjent inn i løpet av den aktuelle perioden. Helt presise vurderinger av det økonomiske tapet kan være vanskelig beroende på sakens og krenkelsens art. Spørsmålet blir da hvor nivået for rimelig erstatning skal settes, sett hen til både fremtidig og fortidig økonomisk tap, i lys av hva som er rettfærdig, og hva som er nødvendig for å kompensere klageren. Videre fremholdt Domstolen at Konvensjonen ikke inneholder noen uttrykkelig bestemmelse om ikke-økonomisk eller moralsk skade. Det er imidlertid utviklet noen generelle prinsipper gjennom Domstolens tidligere rettspraksis - i saker hvor innvirkningen av en krenkelse er av en slik art og omfang at den går ut over den moralske velferden til klageren, og det ikke vil være tilstrekkelig at krenkelsen opphører, vil det ikke la seg gjøre å finne frem til en presis kvantifisering av klagerens tap. I slike tilfeller må Domstolen, gjennom det bærende prinsippet om rettfærdighet, foreta en objektiv vurdering av hva som er rimelig og fornuftig, sett hen til helheten av krenkelsen. Kompensasjon av ikke-økonomisk skade har som formål å anerkjenne den moralske skade som er skjedd som følge av krenkelsen av en fundamental menneskerettighet, og reflekterer skadens alvor. Til slutt bemerket Domstolen at det i enkelte saker vil kunne være hensiktsmessig å foreta en samlet kompensasjon for økonomisk og ikke-økonomisk skade.

§ Article 41 – Just satisfaction

“If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the Protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party.”

Domstolen gikk over til en konkret vurdering de enkelte økonomiske og ikke-økonomiske tapsposter. Klageren ble tilkjent kompensasjon for enkelte av dem. Etter Domstolens syn var de økonomiske og ikke-økonomiske skadene tett knyttet. På bakgrunn av sakens art og tiden som var gått, lot det seg

ikke gjøre å foreta en nøyaktig kalkulering. Videre gjorde tidsaspektet at sammenhengen mellom krenkelsen og skaden ble mindre åpenbar. Til tross for det store antallet umålbare faktorer i saken, kunne kompensasjon fremdeles tilkjennes. Nivået for rimelig erstatning måtte fastsettes på bakgrunn av Domstolens skjønn, i lys av hva den anså som rettferdig. Tatt i betraktning den pågående konflikten som de to medlemsstatene hadde ansvaret for å ordne opp i på politisk nivå, fant en enstemmig Domstol at klageren skulle tilkjennes en samlet kompensasjon for økonomisk og ikke-økonomisk skade på 5 000 EUR. Klageren ble også tilkjent sakskostnader.

Norsk sammendrag på [Lovdata.no](http://lovdata.no)

Andre kategori 1-avgjørelser fra EMD: Desember

CHIRAGOV AND OTHERS v. ARMENIA

Date: 12/12/2017 **Application no.:** 13216/05

Articles: 8; 8-1; 13; 35; 35-3-a; 41; P1-1; P1-1-1;

Conclusion: The case concerned the complaints by six Azerbaijani refugees that they were unable to return to their homes and property in the district of Lachin, in Azerbaijan, from where they had been forced to flee in 1992 during the Nagorno-Karabakh conflict.

The Court observed that the principle of subsidiarity underpinned the system of the European Convention on Human Rights. Thus, Armenia and Azerbaijan had given undertakings prior to their accession to the Council of Europe, committing themselves to the peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict. The Court could only underline that it was their responsibility to find a solution on a political level to the conflict. Without prejudice to any compensation to be awarded to the applicants as just satisfaction, the effective execution of the principal judgment called for the creation of general measures at national level.

Har du kommentarer eller spørsmål? Send mail til: c.b.astrup@nchr.uio.no

The Court also noted that the damage did not lend itself to precise calculation. Certain difficulties in assessing the damage derived from the passage of time: the time element made the link between a breach of the Convention and the damage less certain.

In conclusion, the Court underlined the responsibility of the two States concerned to find a resolution to the Nagorno-Karabakh conflict. Pending a solution on the political level, the Court considered it appropriate to award the applicants aggregate sums for pecuniary and non-pecuniary damage.

Norsk sammendrag på [Lovdata.no](http://lovdata.no)

*

*

*

Nyttige lenker

- Hudoc: EMDs database over egne avgjørelser
- Lovdata: EMD-sammendrag på norsk
- Informasjon om klage til EMD
- EMD-bulletins internettsider
- [Oversikt over EMD-dommer mot Norge](#)
- Norsk senter for menneskerettigheters bibliotek